

Nr 343

Av herrar **Holmqvist** och **Bergman**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter.*

Enligt åttonde huvudtiteln, punkt (121) 47 föreslås, att anslaget för naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter för budgetåret 1955/56 skall fastställas till 2 780 000 kronor. Den höjning som därmed föreslås av anslaget sedan föregående budgetår utgör i det närmaste 45 %. Det gäller här emellertid en automatisk ökning till följd av de lättnader i behörighetskrav beträffande studiebegåvning som beslutades av 1954 års riksdag. Någon reell utvidgning av stipendiemöjligheterna har därför icke skett detta år i förhållande till läsåret 1954—1955. Departementschefen kan endast kommentera med den förhoppningen att relationen mellan antalet vid berörda läroanstalter nyinskrivna och antalet stipendier torde kunna hållas åtminstone oförändrad i jämförelse med innevarande läsår.

För läsåret 1954—1955 kunde endast 13 % av nyinskrivna studerande erhålla naturastipendier, medan inte mindre än en tredjedel av dem hade ansökt om detta utbildningsstöd. 1950 års riksdag fastställde som riktpunkt för denna stipendiegivning att stipendierna skulle finnas tillgängliga för 26 % av de studerande, sedan den studentsociala utredningen klarlagt att ungefärligen detta antal studerande var i behov av stipendiestöd samtidigt som de fyllde kraven på god studiebegåvning. Ett förverkligande av detta riksdagens beslut skulle innebära att nuvarande snäva behörighetsprövning av ansökningarna kunde uppmjukas. Sveriges förenade studentkårer har i skrivelse till Kungl. Maj:t med rätta påpekat det otillfredsställande i ett förhållande att naturastipendierna blivit ett "privilegium för det fåtal studenter, som kunnat uppvisa den sällsynta kombinationen av exceptionell studiebegåvning och fullständig medellöshet".

Garantilänenämnden föreslår en ökning av anslagsmedlen till naturastipendier med 1 147 000 kronor till 3 021 000 kronor. Denna höjning motiveras av den ökade ansökningsfrekvens som förutses på grund av ökad elevtillströmning och ökad kännedom om stipendiemöjligheter. Vi finner att åtminstone en anslagsökning av denna storleksordning för läsåret 1955—1956 vore synnerligen väl motiverad.

Om det faktum att naturastipendierna har en utomordentlig betydelse för demokratisk rekrytering till de akademiska studierna behöver man icke tveka, knappast heller orda. Dröjsmålet med att förverkliga 1950 års prin-

cipbeslut medför att många ungdomar med god studiebegåvning men svag ekonomisk bakgrund fortfarande får uppge tanken på fortsatta studier. Under hänvisning till det ovan sagda och med ett understrykande av naturastipendiernas betydelse för rekryteringen till akademiska studier får undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte besluta

att till Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten m. fl. läroanstalter för budgetåret 1955—56 anvisa ett reservationsanslag av 3 111 000 kronor, samt

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att antalet stipendier för nästkommande budgetår anpassas så att 1950 års riksdagsbeslut och studentsociala utredningens förslag om stödet till mindre bemedlade universitets- och högskolestuderande samt studerande vid socialinstituten kan förverkligas.

Stockholm den 26 januari 1955

Eric Holmqvist

Per Bergman